

Het geloof is en blijft een gave van God

Lezen: Markus 9:14-27 en Mattheus 17:19-21

Zingen:

Psalm 27: 7

Markus 9: 14-27

Psalm 46: 4

Psalm 68: 9, 10

Psalm 122: 1

Dordtse Leerregels Hoofdstuk 3-4, paragrafen 14 en 15

14. Zo is dan het geloof een gave Gods, niet omdat het aan den vrijen wil des mensen van God wordt aangeboden, maar omdat het den mens metterdaad wordt medegedeeld, ingegeven, en ingestort; ook niet daarom, dat God alleen de macht om te geloven zou geven, en daarna de toestemming of het daadwerkelijk geloven van den vrijen wil des mensen verwachten; maar omdat Hij, Die daar werkt het willen en het werken, ja alles werkt in allen, in den mens teweegbrengt beide, den wil om te geloven en het geloof zelf.

15. Deze genade is God aan niemand schuldig; want wat zou Hij schuldig zijn degenen, die Hem niets eerst geven kan, opdat het hem vergolden worde? Ja, wat zou God dien schuldig zijn, die van zichzelf niet anders heeft dan zonde en leugen? Diegene dan, die deze genade ontvangt, die is Gode alleen daarvoor eeuwige dankbaarheid schuldig, en dankt Hem ook daarvoor; diegene, die deze genade niet ontvangt, die acht ook deze geestelijke dingen gans niet, en behaagt zichzelf in het zijne; of, zorgeloos zijnde, roemt hij ijdellijk, dat hij heeft hetgeen hij niet heeft.

Voorts, van diegenen die hun geloof uiterlijk belijden en hun leven beteren, moet men naar het voorbeeld der apostelen het beste oordelen en spreken; want het binnenste des harten is ons onbekend. En wat aangaat anderen, die nog niet geroepen zijn, voor dezulken moet men God bidden, Die de dingen die niet zijn, roept, alsof zij waren; en wij moeten ons geenszins tegenover hen verhovaardigen, alsof wij onszelf uitgezonderd hadden.

Geliefde gemeente, het is een overbekend gebed dat wij in de Schriften vinden van de vader van die maanzieke jongen. Toen de Heere Jezus tegen hem zei: *Indien gij kunt geloven, alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft*, begon die man te huilen, te wenen. Met tranen riep hij het uit: *Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp*. Ken je dat gebed ook? Is dat ook steeds weer jouw strijd? Weet je wat je uit dat gebed zo duidelijk kunt leren van deze vader? Hij kende inderdaad de gave van het zaligmakende geloof, maar om dat geloof nu te kunnen gebruiken, om nu daadwerkelijk te kunnen geloven, daarin was hij zo afhankelijk van de Heere en Zijn Geest. Daarom komen de ware gelovigen nooit boven het gebed uit: Geef ons geloof. Ja, Heere, vermeerder ons het geloof.

Het is een gebed dat ik zo heel mooi, helder en treffend verwoord vond in het volgende gedicht, dat ik nu wil voordragen:

*Het geduld van Job, Heere, zou ik graag bezitten,
En wijsheid hebben, zoals Salomo.
Standvastig wil ik zijn, zoals eens Jozef,
Die niet bezweek aan het hof van Farao.*

*Met David zou ik psalmen willen zingen,
Het geloof bezitten van een Kanaänitische vrouw.
En ik wil, als hen die eens naar Emmaüs gingen,
Een hart dat van Uw liefde branden zou.*

*Met Daniël zou ik Uw eer bedoelen,
De goede keuze maken, zoals Ruth.
Als Asaf wil ik Uw nabijheid voelen,
Hoe ook de satan aan mijn leven schudt.*

*Maar Heere, ik moet dit allemaal ontberen,
Het geloof lijkt weg, de twijfel is groot.
Wil U mij, Heere, toch Uw wegen leren,
En red mij, red mij, Heere, uit die nood.*

*Geef mij, o God, dan niet die grote zaken,
Maar schenk mij slechts één kruimeltje geloof.
Doe één druppel van Uw liefde smaken,
En geef geloof, Heere, geef mij toch geloof.*

Dit gedicht laat zo duidelijk zien hoe de ware gelovigen steeds weer afhankelijk zijn van de Heilige Geest, Die het geloof werkt, maar ook steeds weer versterkt. Ja, Die het ware geloof geeft, maar ook het vermogen om te geloven, steeds weer opnieuw. Daar gaat het nu over in de paragrafen die vanmiddag voor ons openliggen. We schrijven als thema boven de prediking: **Het geloof is en blijft een gave van God.**

We staan stil bij drie gedachten:

1. Het geloof is een volkomen gave.
2. Het geloof is een onverdiende gave.
3. Het geloof is een verootmoedigende gave.

1. Het geloof is een volkomen gave

Om de inhoud van beide paragrafen deze middag helder te hebben en te kunnen plaatsen in het geheel van de Dordtse Leerregels, bladeren we even terug in dit prachtige, diepgaande belijdenisgeschrift. In hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels hebben onze Dordtse vaders beleden dat God de Vader van eeuwigheid zondaren verkoren heeft tot zaligheid. Maar die zaligheid zou wel verworven moeten worden. In hoofdstuk 2 hebben onze Dordtse vaders heel duidelijk beleden dat dat één Persoon is geweest Die dat gedaan heeft, en dat is Gods eigen Zoon, Jezus Christus, Die de zaligheid met Zijn bittere lijden en sterven heeft verworven.

Daarna volgen de samengevoegde hoofdstukken 3 en 4, waarin het zaligmakende werk van de Heilige Geest onder woorden wordt gebracht. Op een ordelijke wijze hebben onze Dordtse vaders dat gedaan, en ze hebben het werk van de Heilige Geest proberen uit te leggen. Waar begint dat werk dan? Met de roeping, de roeping tot zaligheid. Dat is niet alleen een uitwendige roeping, maar ook een inwendige roeping in het leven van degenen die tot de zaligheid verkoren

zijn. Door die inwendige roeping, die gepaard gaat met het Woord, wordt een dode zondaar levend gemaakt. Dat noemen wij de wedergeboorte. Mensen worden door het Woord wedergeboren tot een levende hoop.

In de paragrafen 9 en 10 van hoofdstuk 3 en 4 ging het over de roeping. De vorige keer hebben we gehoord in de paragrafen 11 tot en met 13 dat het ging over de wedergeboorte. Als een mens wederom geboren wordt, komen er twee heerlijke vruchten openbaar: enerzijds het ware geloof en anderzijds de dagelijkse bekering. Over het ware geloof gaat het in de paragrafen 14 en 15, en over de waarachtige bekering in de paragrafen 16 en 17.

Deze middag gaat het dus over het geloof, het geloof als een gave van God, ja, als een volkomen gave van God. Het geloof waarmee de gelovigen leren geloven. Wat nu zo belangrijk is, is dat wij het verschil zien en verstaan tussen enerzijds het geloof en anderzijds het geloven. Want zowel het een als het ander is een gave van God. Wat is dan het verschil? Ik kan me best voorstellen, jongens en meisjes, jongeren, dat je dat niet zomaar ziet. Wat is nou het verschil tussen het geloof en het geloven?

We zouden het zo kunnen zeggen: het geloof is een instrument, een middel waardoor je kunt geloven. Ik ga het met een eenvoudig voorbeeld duidelijk maken, wat we regelmatig in de Bijbel tegenkomen. In de tijd van de Bijbel moesten mensen water putten. Daarom komen we regelmatig van die waterputten tegen in de Bijbel. Hoe ging dat eigenlijk? Iemand kwam naar zo'n waterput – elke stad had ongeveer een eigen waterput – en dan hadden ze een kruik of een emmer bij zich met een touw eraan. Als ze bij die put kwamen, waaronder dat levende water opborrelde, lieten ze de lege emmer naar beneden zakken met dat touw, vulden die onderin met water en trokken de gevulde emmer weer omhoog. Zo gingen ze water putten.

Om dat beeld even vast te houden: die kruik, dat is nou het beeld van het geloof, als een middel om te kunnen geloven. Als zo iemand die water ging putten, die emmer, die kruik naar beneden liet zakken en weer omhoog trok, dat was de activiteit die met die kruik plaatsvond. Dat mogen we dan zien als het geloven. Dus je hebt eerst het middel nodig, het instrument nodig, waardoor je vervolgens kunt geloven.

Zo heeft de Heere door Zijn Woord en Geest het ware geloof gegeven in degenen die wederom geboren worden. In het hart van de wedergeborenen schenkt Hij als het ware de kruik van het geloof, het instrument, het middel om te kunnen geloven. Vanaf dat moment gaat een wedergeborene ook leren geloven. Maar zowel het schenken van het geloof als instrument, als het beoefenen ervan, het gebruiken ervan om te geloven, is beide het werk van de Heilige Geest. Dus het geloof en het geloven zijn beide gaven van God.

Dat hebben onze Dordtse vaders beleden op grond van Gods Woord in paragraaf 14: *Zo is dan het geloof een gave Gods. Niet omdat het aan de vrije wil des mensen van God wordt aangeboden, maar omdat het den mens metterdaad wordt medegedeeld, ingegeven, ingestort. Ook niet daarom dat God alleen de macht om te geloven zou geven en daarna de toestemming of het daadwerkelijk geloven van de vrije wil des mensen verwachten, maar omdat Hij, Die daar werkt het willen en het werken, ja, alles werkt in allen, in den mens teweegbrengt, beide, de wil om te geloven en het geloof zelf.*

Waarom hebben ze dat nou zo krachtig beleden? Waarom hebben ze daar nou hun vinger bij gelegd? Om een Bijbels tegengewicht te geven op de visie, op het geloof van de remonstranten. Want onder de remonstranten waren twee dwalingen gangbaar – zij waren ook niet één in hun denken. Wat waren die twee dwalingen dan?

De eerste dwaling had te maken met de vrije wil, die volgens de remonstranten nog overgebleven was in het hart van een mens die gevallen was in de zonde. Die mens had dat nog overgehouden, zo zeiden ze. Met die vrije wil konden ze dan het geloof aannemen als de Heere dat aanbood, of verwerpen. Ja, ze zagen het geloof wel als een gave van God – God biedt het geloof aan, het instrument om te geloven, dat biedt Hij aan. Wie het wil hebben, die neemt het aan, en wie het niet wil hebben, die laat het voor wat het is. Zo zagen zij het geloof als een gave van God.

Maar nee, zo is het niet. De mens heeft geen vrije wil meer overgehouden om het geloof te kunnen aanvaarden, aan te kunnen nemen. Sterker nog, de wil is van nature een dode, een boze, een verdorven, een tegenwerkende wil geworden. Wij hebben geen wil meer om dat geloof, dat de Heere dan zou aanbieden, uit onszelf te kunnen aannemen.

Dan die tweede dwaling, die ook onder de remonstranten voorkwam. Er waren er die zeiden: jawel, het geloof is een gave van God. Een mens heeft uit zichzelf niet de bekwaamheid om dat instrument, dat middel, dat geloof te kunnen ontvangen. God geeft het, maar als God het dan gegeven heeft, moet die mens het zelf gaan gebruiken. Dus die mens moet dan zelf gaan geloven. Dat is dus het werk van die mens zelf. Ook die gedachte werd verspreid onder de remonstranten. Het geloof als instrument, ja, dat wordt ontvangen, maar om het te gebruiken, dat moet de mens dan zelf doen.

Is dat zo? Nee, ik lees in Gods Woord wat anders. Ik lees in de brief van Paulus aan de Filippenzen het volgende: *Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.* Dus de wil om te geloven, de wil om het zaligmakende geloof te ontvangen, is het werk van God, maar ook het werken zelf, het geloven zelf, elke keer weer opnieuw, is het werk van God. Ziet u het? Het geloof en het geloven, beide gaven van God. Daarom noemde ik mijn eerste gedachte een volkomen gave. Zowel het een als het ander komt bij God vandaan.

Hoe duidelijk vinden we dat in Efeze 2 vers 8. Daarom kunnen wij daar een paar prachtige dingen over zeggen als het gaat om het geloof en het geloven als een gave van God. De bron ligt bij God de Vader vanuit Zijn eeuwige liefde. De grond van dat geloof ligt in het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus. De kracht om te geloven ligt in de werking van de Heilige Geest. En het middel om dat geloof te werken is het dierbare Woord van God. O, wat is het ware, zaligmakende geloof toch echt, honderd procent, een volkomen gave van God. Daar valt nu alles van de mens buiten.

Zo is dan het geloof een gave van God. Maar wat is dat een moeilijke les om dat te leren, steeds weer te leren, maar ook te leren aanvaarden. Want vergist u niet, ook in de 21ste eeuw zijn de remonstrantse dwalingen nog springlevend. Misschien, gemeente, zijn ze wel dichterbij ons dan dat wij denken.

Neem nou die eerste dwaling, dat de mens nog een wil zou hebben om te geloven, om het geloof te aanvaarden. Hoe staat het met uw wil? Hoe staat het met jouw wil om het geloof te aanvaarden? Ja, natuurlijk zegt u: mijn wil is verdorven van nature. De mens is werkelijk onwillig geworden door de zonde, door onze diepe val in het Paradijs. Ja, dat belijden wij. Want zo rechtzinnig zijn wij toch? Zo reformatorisch zijn we toch? Maar meent u het eigenlijk wel?

Als u heel rechtzinnig zegt: nee, een mens wil niet, de wil van de mens is verdorven – natuurlijk, dat staat in de Bijbel, zo zijn we opgevoed – maar weet je echt zeker dat je er altijd zo over denkt? Of komt het misschien ook wel eens op in je hart: ja, ik wil eigenlijk wel bekeerd worden. Ik wil wel zalig worden. Ik wil wel geloven. Daarom bid ik, daarom lees ik veel in Gods Woord, en ik kom trouw onder de prediking van het Woord. En toch, hoe ik ook lees, hoe ik ook bid, en wat ik ook

doe, het gebeurt niet wat ik wil. God bekeert mij niet, God wil zeker niet. Ja, ik wil wel, maar God wil zeker niet.

Nee, natuurlijk zeg je dat niet hardop, daar zijn we te rechtzinnig voor. Maar zijn die gedachten nooit eens opgekomen in je hart? Ja, u wilt wel, jij wilt toch wel? Hoe remonstrants toch! Want willen wij echt geloven zoals God het wil? Willen we echt bekeerd worden zoals God dat doet? Willen we echt als een goddeloze gerechtvaardigd worden? Willen we echt niets zijn, een totale nul zijn voor God? Verwerpelijk, helwaardig, willen we dat? Willen we zo zalig worden, dat er niets, maar dan ook niets van de mens meetelt?

Weet u wat ontdekkende genade leert? Daar zijn we nou juist hoogmoedig voor. Onderschat onze diepe val niet, gemeente. Zo hoogmoedig, dat we wars zijn, vijand zijn van enige vernedering. Daarom roep maar niet te snel dat wij het wel willen, willen zoals God het wil. Wat ontdekkend, wat afsnijddend. Maar juist zo wordt het wonder zo groot. Zo is dan het geloof een gave van God.

Dan die tweede dwaling: God geeft dat instrument om te geloven. Want ja, dat kun je natuurlijk zelf niet pakken, dat kun je zelf niet aannemen. God moet dat inderdaad geven. En als God het geeft, ja, dan is het mijn roeping om dan te geloven. Alsof dat geloven, het beoefenen van het geloof, een werk van mijzelf zou zijn. Maar dat is nou net typisch de karaktertrek van een tijdgelovige, van een hypocriet, van een schijngelovige of een oppervlakkige gelovige. Ze zijn tot geloof gekomen, ze hebben Jezus aangenomen, en ze kunnen elk uur, elk ogenblik geloven. Ze leven altijd op de toppen van het geloof. De strijd des geloofs, die kennen ze niet. Daarom kennen ze ook niet dat totaal afhankelijk zijn van de werking van de Heilige Geest om steeds weer te kunnen geloven.

Maar dat is nou net in het leven van de ware gelovigen zo anders. Zij kennen wel de strijd des geloofs. Ze kennen de diepten van het geloofsleven. Ze kennen de hoogtepunten in het geloofsleven. Ik ga u een voorbeeld uit de Schriften noemen om te laten zien dat de gave van het geloof en het geloven allebei totaal het werk van de Geest zijn.

Kijk nou eens naar het leven van de discipelen. Zij werden wederom geboren, en de vruchten van de wedergeboorte kwamen openbaar, ook het geloof. De discipelen hadden het middel, het instrument om te kunnen geloven, van de Heilige Geest ontvangen. Kijk dan eens wat er gebeurt in de velden van Caesarea Filippi, als de Heere Jezus aan Zijn discipelen gaat vragen: *Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben?* Dan komt de vrucht van het onderwijs openbaar. Simon Petrus mag het namens de anderen uitjubelen: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.*

Gemeente, toen kwam het geloof openbaar, maar ook het geloven. De Heere Jezus gaat het ook zeggen tegen Zijn discipelen: *Dat heeft vlees en bloed u niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is.* Door Woord en Geest werd dat geloof geoefend, werd het door het geloof geleerd, werd het ook daadwerkelijk geloofd: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.* En het was echt, gemeente – met uitzondering van Judas, maar bij de anderen was het echt, het zaligmakende geloof in de beoefening: *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.*

Maar waar bleef dat geloof toen Jezus ging spreken van Zijn lijden en sterven? Waar bleef dat geloof toen Petrus daar bij dat vuur in het paleis van Kajafas zijn Meester driemaal verloochende? Waar was dat geloofsleven van Thomas, die daar een hele week in het duister voortging? Toen konden ze niet meer geloven. Ziet u het wel? Zelfs het geloof als instrument, en het geloven zelf, moeten ze elke keer weer van de Heilige Geest hebben. Niets uit de mens, maar alles uit God. De gave van het geloof, het is een volkomen gave.

2. Het geloof is een onverdiende gave

Dat brengt ons bij onze tweede gedachte: het geloof, een onverdiende gave. Als het daarover gaat, noemen onze Dordtse vaders twee redenen om te laten zien dat de gave van het geloof en het geloven echt onverdiend is. In de eerste plaats hebben wij God niet eerst iets gegeven, waardoor de Heere als reactie ons daarom het geloof zou moeten geven. Het blijkt uit de eerste vraag die in paragraaf 15 wordt gesteld: *Deze genade is God aan niemand schuldig. Want wat zou Hij schuldig zijn degene die Hem niets eerst geven kan, opdat het hem vergolden worde?* Wij hebben toch niet eerst iets aan God gegeven, waardoor de Heere ons daarom het ware geloof zou schenken? Absoluut niet.

Trouwens, en dan komen we bij de tweede reden: wat zouden we de Heere moeten geven, waarop de Heere ons dan als reactie het ware geloof zou kunnen geven? Totaal niets. Sterker nog, we zijn in de zonde gevallen, we zijn vol van zonde en leugen, zeggen onze Dordtse vaders. We hebben ten diepste maar één recht overgehouden, gemeente, en dat is de eeuwige dood. Aangrijpend, hè? Maar tegelijkertijd ontdekkend en afsnijdend. Is dat nou echt het enige waar ik nog recht op heb? Ja, dat is het enige. De dood. En alles wat je daarbuiten krijgt, is een onverdiende genadegave van de Heere, dus ook het zaligmakende geloof.

Nee, niet één mens heeft het verdiend als hij de gave van het geloof en het geloven van God zou ontvangen. Dat blijkt des te meer hoe een mens van nature openbaar komt. Want wat is nou een mens zonder de genade van het zaligmakende geloof? Nou, zeggen onze Dordtse vaders, die verlangen er niet eens naar. Die stellen helemaal geen prijs op geestelijke dingen. Daar hebben ze vanuit zichzelf helemaal geen behoefte aan. Ze hebben genoeg aan alles wat hier op aarde is. Ze hebben ook genoeg aan wat uitwendige godsdienst, als ze bij het Woord van God zijn opgevoed. De liefde gaat niet uit naar God, maar naar zichzelf en naar alles wat ze op de aarde hebben. Hoe arm, hoe ellendig is toch een mens zonder de genade van het zaligmakende geloof, gemeente.

Wie geldt dat nog hier? Wie gaat er nog steeds voort zonder deze heerlijke gave van het zaligmakende geloof? Wie leeft nog voort in ongeloof? Ik heb het in mijn gebed al aangehaald. Ik vind het altijd heel aangrijpende woorden: *Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. En al wat uit het geloof niet is, is zonde.* Dus als je dat geloof sowieso helemaal niet bezit, is alles wat je doet zonde. Dat is ontdekkend. Dat is een scherpe pijl. Dat je het zou geloven door de werking van de Heilige Geest. Want dan gaat het anders worden.

Als je wederom geboren wordt en je de zaligmakende genade van dat geloof wel ontvangen mag, dan ga je het ervaren: ik heb het ontvangen om niet. Het is werkelijk een onverdiende genade. En het wordt een steeds groter wonder, naarmate je ziet en ontdekt dat je nergens recht op hebt. Tegelijkertijd gebeurt er wat anders. Als je nou dat zaligmakende geloof ontvangen hebt en je mag ontdekken dat de Heilige Geest je leert geloven, zodat je mag ontdekken dat je deze gave van de Heere ontvangen hebt, weet je wat er dan gebeurt? Dan komt er in je ziel een begeerte, zeggen onze Dordtse vaders, een begeerte om de Heere daar eeuwig voor te danken.

O, dan hebben ze het heel treffend onder woorden gebracht in paragraaf 15: *Degene dan die deze genade ontvangt, die is Gode alleen daarvoor eeuwige dankbaarheid schuldig en dankt Hem ook daarvoor.* Ja, als je iets van Gods genade mag ontvangen, als je iets van het geloofsleven mag ontvangen, dan zul je de Heere daarvoor leren danken. Maar wat is nou de praktijk, kind van God in ons midden? Het zijn maar momenten, hè. En als het dan gaat om die dankbaarheid, hoe zouden we die grote God, Die alles gegeven heeft om mijn arme ziel zalig te maken, hoe zouden we die God naar waarde kunnen danken?

O, dan komen de ware gelovigen erachter dat ze zoveel tekort hebben in hun dankbaarheid. Dan komt de kerk des Heeren erachter dat ze zoveel liefdesschuld overhouden. Want ze zijn eeuwige dankbaarheid schuldig. En toch zal die dankbaarheid straks eens volkomen overblijven, als de ware gelovigen eenmaal thuis mogen zijn in het Vaderhuis hierboven met zijn vele woningen. Ik heb het een kind van God wel eens zo horen zeggen: *Heere, ik zou U willen danken zoals U het waard bent, maar ik kan het niet, ik kan het niet. Maar Heere, straks als ik bij U mag zijn, dan zal er niets meer zijn bij mij wat mijn dankbaarheid ooit nog zou kunnen verstoren. Dan krijgt U van mij de dank die U toekomt. Hier kan ik het nog niet, Heere. Ik zou het willen, maar straks in de eeuwigheid zult U ontvangen wat U zo eeuwig waard bent.*

Ja, dan zal voor de troon van God die eeuwige dankbaarheid klinken, ook van Gods kinderen, vanwege het geloof en het geloven. Dankbaarheid vanwege de gave van het geloof en dankbaar vanwege de gave van het geloven zelf. Kom, mag je iets van die dankbaarheid kennen? En u die God vreest, wanneer was het voor het laatst dat je hart een ogenblik opsprong van die dankbaarheid voor die grote gave die Hij je geschonken heeft? De gave van het zaligmakende geloof, maar ook de gave van Zijn geliefde Zoon, Die door dat geloof wordt gekend en omhelst?

Ja, dan heb je de kracht van het Woord ervaren. Dan heeft de Heilige Geest het wonder van de wedergeboorte in je hart gewerkt. En dan is er inderdaad dat zaligmakende geloof gekomen, en kwamen de geloofsoefeningen. Waar beginnen die geloofsoefeningen nou? Leg je leven er maar eens naast vanmiddag. Ik lees in Hebreeën 11 vers 6: *Want die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dengenen die Hem zoeken.*

Waar begint dat geloofsleven? Bij de kennis van God. Dan ga je vanuit het Woord echt ervaren en kennen wie God is. De Heilige Geest zal het geloof zo in je hart laten functioneren, dat de wijze waarop God Zich openbaart vanuit het Woord, dat je met je hart ervaart: zo is het, ik ervaar het. Als je dan in Gods Woord ontdekt dat God goedertieren is, en het geloof komt erin mee, dan ervaar je dat het zo is. Of als je in het Woord van God ontdekt dat de Heere rechtvaardig is en dat Hij de zonden niet ongestraft zal laten, dan ga je het zo geloven dat je met je hart ervaart: zo is het.

God gaat Zich openbaren vanuit het Woord. Want *die tot God komt, moet geloven dat Hij is.* Dan wordt Hij echt een werkelijkheid. En dat is noodzakelijk, gemeente. Want hoe zou je ooit kunnen begrijpen wat zonde is als je God niet kent? Want zonde doe je tegen God. Daarom zal de Heere je tonen wat Zijn heilige wil is. Daarom zal de Heere het tonen wat Hij van je vraagt en van je eist. En dan kan het niet anders, of vroeg of laat komt de Heere met Zijn wet. Je gaat geloven dat dat de liefdeswet van God is. Je gaat geloven door Gods Geest dat je je aan die wet moet houden. Maar je gaat ook ontdekken dat je het niet kunt. Je gaat het geloven dat je het niet kunt.

En waar gaat dat nou mee gepaard? Als je echt gaat geloven en door dat geloven gaat ervaren dat je een zondaar bent, waar gaat dat nou mee gepaard? Met vrees, met droefheid, met ootmoed. Dan ervaar je echt wat smart is. Want je hebt niet zomaar tegen je buurman gezondigd, of tegen een tiran gezondigd. Je hebt tegen een liefdevolle God gezondigd, Die alleen maar goed doet, Die alleen maar goed is. Wat gaat dat pijn doen als je je leven terugziet en je mag ontdekken hoe goed de Heere er voor je geweest is: nu heb ik tegen zo'n goede, lieve God zo gezondigd.

Je gaat het geloven. Je gaat het ook als schuld geloven en ervaren dat je God nooit de eer gegeven hebt die Hij zo eeuwig waard is. Je gaat het ontdekken door het geloven in Gods Woord: ik kan van mezelf niets en ten diepste zit ik met een boze onwil. Het wordt echt onmogelijk om mijzelf te verlossen. Dat ga je geloven. Dan zit je niet lui in een hoekje. Geloven is actief. En met welk doel laat de Heere je dit nou geloven, dat je er zo ellendig aan toe bent, dat je tegen die goede God zo

gezondigd hebt? Dat geeft de Heere opdat je gaat geloven dat je verlost moet worden, ja, dat je verlost kan worden door een Ander.

Die Persoon komt vanuit het heilige Evangelie naar je toe. Die Persoon gaat Zich openbaren aan je. En dat is niemand anders dan de Heere Jezus Christus. Hij wordt je voorgesteld in de prediking. Hij wordt je aangeboden in de prediking. Hij openbaart Zich met die lokstem, met die roepstem: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.* Dan wordt de Zaligmaker aan je geopenbaard als de enige weg om je uit al je ellende te kunnen verlossen, als die enige weg om met God verzoend te worden. Wat ga je Hem nodig krijgen? Wat ga je Hem beminnen en liefhebben, Die Zich openbaart vanuit het Woord als de Middelaar, als de Verlosser?

Als je dat dan aanhoort en als je dat mag zien onder de prediking, dan komen die vragen: Hoe zal ik toch in Hem geloven? Hoe zal ik toch tot Hem vluchten? Hoe zal ik Hem, Die mijn Liefste geworden is, ooit door het geloof kunnen aannemen en omhelzen, zodat ik kan zeggen: mijn Liefste is mijn en ik ben de Zijne? Hoe zal ik ooit tot die geloofsjubel kunnen komen die Thomas kende: *Mijn Heere en mijn God?* Dat worden levensvragen. Dat geeft werkzaamheden. En waar je het er niet voor kunt houden, is wel aanwezig. De Heilige Geest is je aan het leren te geloven.

Nee, dan ben je niet lijdelijk. Dan ben je niet afwachtend. Maar dan ben je werkzaam met datgene wat de Heere tot je spreekt. Dan mag het geloof al in de beoefening zijn. Als je ziel uitgaat naar Christus, als je Hem mist, als je hongert en dorst naar Zijn gerechtigheid, als je in Hem zoekt, als je tot Hem bidt, als je tot Hem roept – het zijn allemaal woorden in de Schriften die het geloven willen duidelijk maken. En je zult niet kunnen rusten voordat Hij Zich tot je gewend heeft en je weten mag: nu ben ik de Zijne en Hij is de mijne.

Kijk, en als Hij dan komt en de Heilige Geest schenkt het geloof in je ziel, dan worden werkelijk alle belemmeringen die er voorheen waren weggenomen. Dan ga je tot je verwondering iets ontdekken wat je nog nooit ervaren hebt daarvoor. Weet je wat? Ik wist niet dat geloven zo eenvoudig was. Maar tegelijkertijd ga je ook leren op de weg des geloofs: als de Heilige Geest Zijn werkingen inhoudt, is er niets zo moeilijker dan te geloven.

Zo blijft het geloofsleven van de kerk des Heeren. In heel dat geloofsleven blijft de kerk des Heeren afhankelijk. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort. Ze gaan van geloven tot geloven steeds voort. De ene keer is het geloof sterk, de andere keer is het zwak. Het ene moment is er een stil, gerust geloven, je zo eenvoudig mogen overgeven aan Hem, je toevertrouwen aan Hem. En zo wordt het geloof weer zo aangevochten, en komt er een leger twijfelaars over je ziel heen. Zo blijven de ware gelovigen afhankelijk van Gods Geest en Zijn werking om steeds weer te geloven.

En in die weg wordt God steeds groter en ik als zondaar steeds kleiner. En dat doet zingen:

*Komt, maakt God met mij groot,
Verbreidt, verhoogt met hart en stem
De nooit volprezen Naam van Hem,
Die ons behoedt in nood.
Ik zocht in mijn gebed
De HEER' ootmoedig met gewezen;
Hij heeft mij in angstvallig geen
Geantwoord, mij gered.*

Ja, zo houdt de Heere Zijn kinderen klein. Zo houdt de Heere Zijn kinderen ootmoedig om hen te bewaren voor hoogmoed. Dat brengt ons bij onze laatste gedachte.

3. Het geloof is een verootmoedigende gave

Ja, als de Heere het ware geloof aan Zijn kinderen geeft en het geloof door Zijn Geest beoefend mag worden, zal dat inderdaad, als het goed is, ootmoedig maken. In het bijzonder, zo zeggen onze Dordtse vaders, als het gaat om de omgang met andere mensen. Dan noemen ze twee soorten mensen. In de eerste plaats mensen die wel onder de prediking van het Woord zich bevinden, samen met de ware gelovigen, maar die niet zeggen dat ze ware gelovigen zijn. En een tweede categorie mensen: mensen die buiten de kerk leven, mensen die niet onder de prediking van het Woord komen, mensen die daarom door dat Evangelie niet geroepen worden.

Ten opzichte van zowel de ene groep mensen als de andere groep mensen mogen de ware gelovigen zich niet verhovaardigen – zo gebruiken ze een woord dat wij als zodanig niet meer gebruiken. De ware gelovigen mogen, vanwege het geloof dat hen geschonken is, zich nooit hoogmoedig gedragen ten opzichte van andere mensen, of ze nou bij je in de kerk zitten en zeggen dat ze het ware geloof niet hebben, of dat ze nog buiten de kerk voortleven en het Woord van God nooit horen. Ten opzichte van hen mag je nooit hoogmoedig zijn, alsof een ware gelovige een bijzonder mens zou zijn en zichzelf zo bijzonder gemaakt zou hebben. Nou, dat zou echt hoogmoedig zijn.

Maar nee, zo mogen de ware gelovigen niet zijn. Hen past juist ootmoed vanwege de grote gave die de Heere geschonken heeft. Ze mogen niet boven anderen gaan staan, maar ze moeten naast anderen gaan zitten. En wie zijn het dan, die mensen? Ik heb ze zojuist al genoemd, twee categorieën. De eerste zijn mensen die ook onder de prediking van het Evangelie zich bevinden en die door de prediking van het Evangelie ook zo hartelijk en welmenend geroepen worden. Wanneer zulke mensen nou uitwendig met hun verstand in het Woord van God geloven en zij hun leven proberen in te richten in overeenstemming met Gods Woord, dan mag je nooit van zulke mensen zeggen dat ze geen genade zouden kennen en dat ze het geestelijke leven niet zouden bezitten.

En, zeggen onze Dordtse vaders, als je dat doet, dan doe je dat in navolging van de apostelen. Dan moeten wij het beste van hen denken. Nou, als we dan eens naar de apostelen gaan kijken, naar de brieven van de apostelen bijvoorbeeld, dan worden de gemeenten dikwijls aangesproken als *geroepen heiligen, heiligen in Jezus Christus*. Terwijl er in die gemeenten, waar de apostelen werkten en hun brieven aan schreven, ook mensen waren zoals Simon de tovenaer, of Demas, die de tegenwoordige wereld weer lief kreeg, of een Ananias en een Saffira, die tegen de Heilige Geest hebben gezondigd.

Kijk eens naar de Heere Jezus Zelf, gemeente. Hij heeft twaalf discipelen verkozen, Die Hij altijd de twaalven noemde. En onder die twaalven was ook een Judas. Nee, ons komt nooit en te nimmer het oordeel toe over andere gemeenteleden, als we ze ontmoeten, als we met hen spreken, als we ze aan het Avondmaal zien gaan of niet aan het Avondmaal zien gaan. Niemand is gerechtigd ook maar één oordeel uit te spreken over het geestelijke leven van een ander. Dat wordt hier nu beleden. Maar naar het oordeel der liefde moeten we het beste ervan denken.

Helaas is dat dikwijls verkeerd gegaan. Dan waren er mensen geweest die als een soort keurmeester over een ander mochten oordelen. Maar dat is een zonde. Want er is er maar Eén Die oordelen kan, en dat is de alwetende Heere, Die de Hartkenner is, de Nierenproever. Moet je eens luisteren wat de Heere Jezus eens ernstig gezegd heeft in Zijn bergrede: *Oordeelt niet, opdat gij*

niet geoordeeld wordt. Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke maat gij meet, zult gij wedergemetten worden.

Mag ik eens een vraag stellen? Heb je ooit wel eens een oordeel uitgesproken over het geestelijke leven van een ander? Dan heb je een grote zonde gedaan. Vraag God om vergeving. Want je zou eens een oordeel over iemand uitspreken en je deerlijk vergissen, dat het één van die kleinen is waar de Heere Jezus over sprak. En wie zich daaraan ergert, het ware beter dat een molensteen om zijn hals werd gehangen en hij in de zee geworpen werd. Dat is scherp.

Nee, dat laat niet weg dat wij allemaal geroepen worden om zelf ons leven altijd te toetsen aan het Woord van God. Wij mogen de geesten beproeven of ze uit God zijn. En wie spreekt van geloof en geloven, die moet dat altijd toetsen aan het Woord van God. Daarom moet juist in de gemeente van God zo indringend gepredikt worden: *Onderzoekt uzelf, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf. Of kent gij uzelf niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt.* De zelfbeproeving blijft altijd noodzakelijk. Daarom moeten de kenmerken van het zuivere geloofsleven in de prediking aan de orde komen om je eraan te toetsen.

Nochtans is niemand gerechtigd om enig oordeel over de ander uit te spreken en zomaar klakkeloos te zeggen: nou, bij die is het niet waar en die heeft geen geestelijk leven. O, wees voorzichtig, wees voorzichtig. De eeuwigheid zal openbaren wat waar is en wat schijn is. Wat past het toch om ware ootmoed te betrachten in de omgang met andere mensen die hun geloof uiterlijk belijden en hun leven proberen te beteren. God oordeelt, wij niet.

Dan die tweede categorie mensen, die niet geroepen worden door het Evangelie. O, heb toch meelijden met ze, die buiten het Woord van God hier in die stad zwerven, of waar dan ook in Nederland of deze wereld. Die nooit onder het Woord komen, die nooit horen van een Zaligmaker, die nooit horen dat ze gezondigd hebben. Nee, op zulke mensen moeten we ook niet hoogmoedig neerzien, zeker niet als we de genade van het ware geloof ontvangen hebben. Maar de Heere roept ons op om voor zulke mensen te bidden.

Daarom is het gebed zo nodig voor het zendingswerk of als er geëvangelizeerd wordt. Daarom mag je bidden voor je ongelovige collega. Daarom mag je bidden voor je medestudent, die het Woord van God niet heeft. En weet u, als je nou het ware geloof ontvangen hebt en je mag door dat geloof ontdekken welke grote genade er ligt in de Heere Jezus Christus, en dat je uit Zijn volheid genade voor genade ontvangen hebt; als je nou door het ware geloof hebt leren geloven in de kracht van het bloed van Christus en je hebt iets van die verzoening mogen beleven door het geloof, dan kan het toch niet anders of je wordt een gunnend mens.

Dan ga je toch belijden: als het voor mij kan, kan het zeker voor jou en voor u. Dan ga je ook de nood van anderen ervaren. Dan komt er een gebed om de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Dan ga je de bruid uit het Hooglied zo begrijpen, die het uitgezongen heeft: *De duizend zilverlingen zijn voor u, o Koning.* Dan komt er een uitzien naar een opwekking. Dan komt er een smeken om de krachtige werking en de doorwerking in de kerk, maar ook in ons vaderland. Dan bid je met de bruid mee: *Ontwaak, noordenwind, en kom, gij zuidenwind, doorwaai de hof, opdat de specerijen mogen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwam en at van Zijn edele vruchten.*

Als je zelf iets van Gods genade mag kennen en de gave van het zaligmakende geloof, dan wil de Heilige Geest ook leren door dat geloof te pleiten op Gods beloften: *Want Ik zal water gieten op de dorstigen, en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, en Mijn zegen op uw nakomelingen.* Ja, dan mag het gebed een krachtig middel zijn voor de ware gelovigen om altijd

samen geestelijke tweelingen te mogen voortbrengen tot ere van de Koning van de Kerk, in de gemeente des Heeren en van buiten de gemeente des Heeren, opdat Zijn huis vol zal worden.

Ja, dan mag er iets in je hart gaan leven van de dichter van Psalm 122: *Ik ben verblijd, wanneer men mij, Godvruchtig opwekt: Zie, wij staan, gereed om naar Gods huis te gaan.* Maar dan niet alleen: *Kom, ga met ons, en doe als wij.*

Amen.